

Bittner Mónika, Pécsi Tudományegyetem Irodalom- és kultúratudomány MA végzős hallgatója, Pécsi Egyházmegyei Könyvtár könyvtárosa. **Bűncselekmények és tragikus vétségek Arany János balladáiban**

Előadásomban Arany János balladáinak jogtörténeti vonatkozásait vizsgálom, különös tekintettel a bűn, bűnhődés és büntetés kapcsolatára. A ballada műfaja kiváltképp alkalmas a jogi jelenségek irodalmi közegben való tanulmányozására, ugyanis a történetek középpontjában mindig valamilyen tragikus esemény áll, amely az esetek túlnyomó részében élet elleni bűncselekmény. A kérdést Arany János Ágnes asszony című balladáján keresztül mutatom be, meglátásom szerint ez a mű képviseli a legszemléletesebben a bűn és bűnhődés összefüggéseit, valamint az említett balladát elemezték a leggyakrabban irodalomtudományi és jogtudományi megközelítésből. Az előadásban a jogtudomány eszközeivel teszek kísérletet arra, hogy megoldjak egy 170 éves rejtélyt, nevezetesen: miért engedte haza a bölcs törvényszék Ágnes asszonyt a börtönből? Voltak arra kísérletek, hogy a jogászok megválaszolják ezt a kérdést, azonban az elemzésekben vagy olyan körülményeket ítétek büntethetőségi akadállyal, amelyek büntetőjogilag nem azok, vagy egyszerűen megtorpantak a végső verdikt kimondása előtt és az isteni igazságszolgáltatással magyarázták Ágnes asszony szabadon engedését. Arany János dalban elbeszélt tragédiájában az elkövetett bűn nem maradt következmények nélkül, azonban lényeges komponens az, hogy mi miatt vonjuk felelősségre Ágnes asszonyt. A bűn, vagy esetünkben a tragikus vétség nem azonos a törvényszegéssel – ez nem képezi vita tárgyát –, és az sem valószínű, hogy a ballada közlendője mindössze egy bűncselekmény míves leírása, azonban, ha egy történetben a szerző úgy jelenít meg egy büntetőeljárás procedúrát, hogy annak az eleje és a közepe jogilag indokolható, akkor arra is kell lennie logikus válasznak, hogy az utolsó szakaszban miért távozhatott a vádlott szabadon.